

SZEMÉLYNEVEK

A modern sebészet atyjaként is emlegetik Ambroise Paré francia orvost. Legjelentősebb felfedezése az volt, hogy műtétetkor a vérzés csillapítására a kiégetés helyett az ütőerek lekötését alkalmazta.

Két mondatból álló fenti példánk egy francia orvosról szól, aki forradalmasította a sebészeti eljárásokat. Ambroise Paré eredetileg borbélynak tanult. A kelések és fekélyek gyógyítására is feljogosító borbélymesteri végzettségét 1536-ban szerezte. Orvossá a háború tette. A vallásháborúk kora tág teret nyújtott az orvosi gyakorlat megszerzésére, különösen a sebészeti eljárások alkalmazására. A betegek gyógyításával kapcsolatos újításainak egy részét a kényszer szülte. A lőtt sebeket forró olajjal volt szokás kezelni, ami hamar elfogyott. Helyette egy saját készítésű kenőcsöt alkalmazott, ami csökkentette a sérültek fájdalmát és lázát. Azt azonban, hogy a modern sebészet atyjaként emlegetik, elsősorban nem ennek az újszerű kezelési eljárásnak köszönheti.

Példánk egyszerű szerkezetű első mondata a névelő után egy összetett jelzős szerkezettel kezdődik. A „modern” minősítő szerepű jelző középerős nyomatékot igényelve bővíti az ugyancsak közepes hangsúlyú „sebészet” birtokos jelzőt. Az átlagos hangfekvés megemelésével is erősítve az „atyjaként” jelzett szónak is elég a középerős nyomaték, tapad hozzá a nyomósító szerepű „is” kötőszó és az „emlegetik” igei állítmány. A mondat az orvos névvel folytatódik. Az „Ambroise” keresztnévnek elég egy gyenge nyomaték, a „Paré” családnevet mondjuk közepes hangsúlylyal! Mélységi kiemelés mellett a „francia orvost” minőségjelzős szerkezet mindkét tagját mondjuk közepes hangsúlylyal! A mondat végén tartsunk egy közepes hosszúságú szünetet!

A műtétek során használt égetővasak formája alig változott a középkortól a XIX. század elejéig. A sebek ellátásának általánosan használt eszközei voltak ezek. Paré azt tapasztalta, hogy a lőtt sebek kiégetés nélkül gyorsabban gyógyulnak. Ez a felismerés vezetett a legjelentősebb felfedezéséhez.

Példánk alárendelő összetett szerkezetű második mondata a főmondatral kezdődik. A „legjelentősebb felfedezése” minőségjelzős szerkezet mindkét tagját mondjuk közepes hangsúllyal! Az utalószó, az előre mutató „az” névmás is kapjon középerős nyomatékot, kapcsoljuk hozzá a „volt” létigét! A tagmondat végén tartunk egy rövidke szünetet! A mellékmondat a „hogy” kötőszó után a közepes hangsúlyú „műtétekkor” határozóval kezdődik. A tagmondat egy szünetpárral körülhatárolt közbevetéssel folytatódik. Az átlagos hangfekvés megváltoztatása mellett a névelő után a „vérzés csillapítására” birtokos szerkezet tagjait mondjuk közepes hangsúllyal!

Ambroise Paré népszerű és elismert orvos volt. Műveinek már életében is nagy sikere volt. Latinra, németre, hollandra és angolra is lefordították azokat. Nevét nemcsak a sikeres amputálások tették ismertté, protézisek készítésével is foglalkozott, és a koponyalékelés technikáját is tökéletesítette. A XVI. század közepén ő volt az első orvos, aki kiégetés helyett érlekötést alkalmazott a műtétek során.

A mondat a névelő után a „kiégetés helyett” névutós névszóval folytatódik. A „kiégetés” főnevet mondjuk közepes hangsúllyal, kapcsoljuk a „helyett” névutót és a névelőt! A mondatot záró szövegéből az átlagos hangfekvés megemlése mellett az „ütőerek lekötését” birtokos szerkezet tagjait mondjuk közepes hangsúllyal, tapasszuk az „alkalmazta” igei állítmányt!